

Kastély a Galga mentén

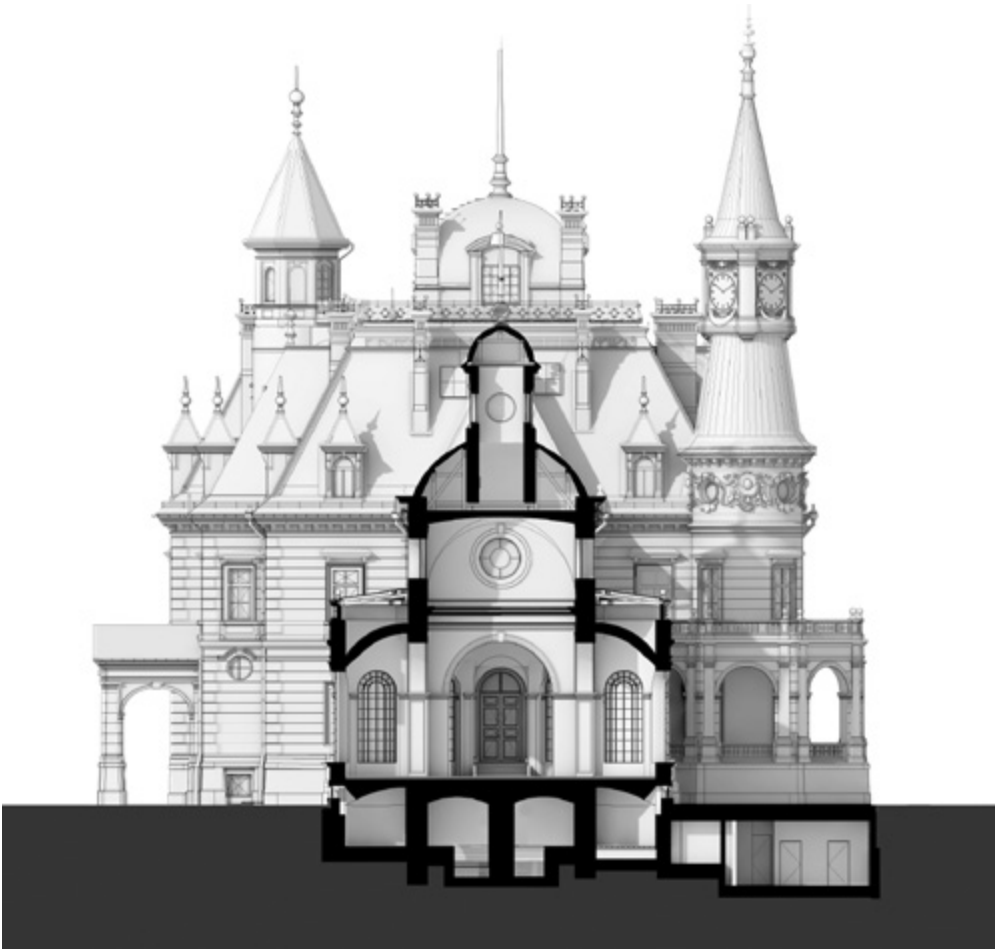
A TURAI KASTÉLY REKONSTRUKCIÓJA

Generáltervező: TSPC Kft. és BSE Plan
Szerző: PESTI MONIKA
Építészeti fotó: HLINKA ZSOLT

^ A nagyjából tízhektáros park rekonstrukciójánál alapvető cél volt a történeti hitelesség és a nagyvonalú megjelenés

> Keresztmetszet

A Schossberger (másik írásmód szerint Schosberger) család az 1830-as években költözött Nyitra vármegyéből Pestre. Kereskedelemmel foglalkoztak, amiből tekintélyes vagyonra tettek szert, és ezt a következő generációk kitűnő üzleti érzékkel egyre tovább növelték. Schossberger Simon Vilmos a 19. század második felében már a legjelentősebb nagykereskedők közé tartozott. Legnagyobb ötlete a dohánykereskedelemhez fűződik: a passzív rezisztencia idején a magyar földbirtokosok elzárkóztak attól, hogy a bécsi kormánynak dohányt adjanak el, az osztrák pénzügyminiszter pedig Schossbergertől kért tanácsot. Ő francia kereskedőket vont be az üzletbe, és végül rajtuk keresztül jutott el az áru Bécsbe. 1863-ban Ferenc József nemesi rangra emelte – olvashatjuk a turai kastély rekonstrukciójához készült építéstörténeti tudományos dokumentációban, amelyben az akkor a Forster Központ kötelékében dolgozó kutatócsapat rendkívül részletesen tárja fel az épület múltját.

A következő generációban az apai irányvonalat leginkább a nagyobbik fiú, Zsigmond vitte tovább, aki 1890-ben a bárói címet is megkapta. 1869-ben az Esterházyaktól megvásárolt egy öt faluból álló birtokot a Galga mentén, és az uradalom központját Turára tette. A családi hagyomány úgy tartja, hogy a kastélyt feleségének építtette alapvetően nyári tartózkodásra, de több jel is arra utal, hogy maga is szívesen volt ott, és a rá jellemző ambícióval foglalkozott a birtok ügyeivel. A kastély tervezőjeként az építészettörténet sokáig Ybl Miklóst tartotta számon, 2006-ban azonban Sisa József művészettörténész kutatásainak köszönhetően bebizonyosodott, hogy Bukovics Gyula művéről van szó.

Bukovics neve csak mostanában kezd ismertebbé válni, annak kapcsán, hogy két jelentős épületének, a Kodály köröndön álló Hübner-udvarnak és az Agrárminisztériumnak is napirendre került a rekonstrukciója. A köznemesi családból származó Bukovics katonatiszt édesapja példáját követve egy morvaországi hadmérnöki akadémián végezte tanulmányait. Huszonöt éves korában azonban már a civil építészet felé fordult, és pár éven belül Prágában, majd Pesten építőmesterré jogosultságot szerzett. Útépítési munkákkal kezdte pályafutását, ezután Pesten Ybl Miklós irodavezetője lett. 1876-ban saját építészirodát nyitott. Az Andrássy úton és Pest más pontjain több lakóház is fűződik a nevéhez, valamint az 1885-ös Országos Kiállítás két pavilonja.

A turai kastély építésének időpontjára az óratorony szélzászlóján szereplő 1883-as dátumból következtethetünk. A 19. század vége felé kastélyt építeni utólag talán már anakronisztikus dolognak tűnik, azonban a „boldog békeidők”, vagy ahogy a franciák nevezték, a „belle époque” idején még nem volt előre látható, milyen hamar megváltozik a világ. A korszak egész Európában, ezen belül Magyarországon is prosperáló gazdasága az építkezések terén is konjunktúrát hozott, ami a kastélyépítésben is megmutatkozott. A nemes-

ség mellett a pénzarisztokrácia is felépítette a saját kastélyait, így tettek Európa több pontján a Rothschild család tagjai is. Az Alfred de Rothschild számára William Rogers tervei alapján Buckinghamshire-ben készült Halton House – szintén Sisa József kutatásai szerint – a turai kastély közvetlen előképe lehetett. Erre enged következtetni a két épület hasonlósága: a francia neoreneszánsz és neobarokk elemeket elegyítő főépület és az ehhez nyaktaggal kapcsolódó, négykaréjos alaprajzú, az olasz reneszánszt idéző télikert.

A második világháborútól kezdve a turai kastély hasonló hányattatásokon esett át, mint legtöbb magyarországi társa. A német, majd az orosz hadsereg használta, az államosítás után 1973-ig iskola működött benne. Sem ekkor, sem az ezt követő – gazdátlan időszakokat is magukba foglaló – években nem történt szakszerű, átfogó felújítás, így a kastély annyira tönkrement, hogy már a fennmaradása került veszélybe. A még elhanyagolt állapotában is vonzó és romantikus épület filmforgatások, televíziós műsorok helyszínéként szolgált, de hetven évnyi folyamatos pusztulás után elkerülhetetlenné vált a rekonstrukciója. A tervezést alapos felmérés előzte meg, a hagyományos manuális módszert a legkorszerűbb lézerszkenneres technológia egészítette ki. Az így keletkezett digitális pontfelhőből háromdimenziós számítógépes modellt hoztak létre, a tervezők munkáját ezen kívül 3D-s fotók is segítették.

Egy műemlék épület életben tartásához meg kell találni a mai funkcióját, ám a feladat legnehezebb részét éppen a modern elvárások és a régi épületszerkezetek összehangolása jelenti. A turai kastély hotelként él tovább, az ehhez szükséges kiszolgáló- és épületgépészeti egységek elhelyezése volt a legnagyobb kihívás a tervezők számára. A megoldást egy kiszolgálóépület létrehozása jelentette. A palával burkolt kockát a föld alatt kötötték össze a főépület alagsorával.

A kastély annak idején kora legmodernebb technikai vívmánnyal büszkélkedhetett. Ilyen például az a fénykürtő rendszer, amely az aula természetes megvilágítására szolgál, vagy az alagsort körbevevő, légréssel elválasztott téglafal, amellyel mintegy puffert teret képezve tartották távol az épülettől a talajnedveséget. Az új funkció persze ennél már komolyabb vízszigetelést igényel, annál is inkább, mert a keleti oldalról felszín alatti vizek érkeznek a kastélyhoz. A rekonstrukció során ezeket drén-csővezéssel vezették át az épület alatt, ezen felül a falakat utólagos acéllemez vízszigeteléssel látták el. A pince belmagasságát meg kellett növelni, a téglalaptestek alá jeteleléssel új vasbeton alapot építettek be. A víz a tönkrement tetőfedés irányából is támadta az épületet, ezért a munkát felülről, a tető helyrehozatalával kezdték meg. Fedéshez az eredeti palával megegyező, ugyanabból a bányából beszerzett anyagot használtak fel. Hosszan lehetne sorolni a szinte mesébe illő épület rekonstrukciójához szükséges, nagyon is racionális műszaki lépéseket, nem beszélve a kő-, díszítőfestés- és egyéb restauratori munkákról, amelyeket

A második világháborútól kezdve a turai kastély hasonló hányattatásokon esett át, mint legtöbb magyarországi társa.

> Az eredeti fekete-
fehér cementlap-
padlóburkolatból csak
néhány darabot
lehetett megmenteni,
a helyére terrazzo
burkolat került

Az olasz reneszánszt
idéző, négykaréjos
alaprajzú Pálmaházban
kávézó működik

< Az impozáns
főlépcsőház mellett
ma már lift is segíti
a szintek közötti
közlekedést

< A kastély rendkívül
gondos kő-,
díszítőfestés- és egyéb
restaurátori munkák
révén érhetette el a mai
állapotát

A még elhanyagolt állapotában is vonzó és romantikus épület
filmforgatások, televíziós műsorok helyszíneként szolgált,
de hetven évnyi folyamatos pusztulás után elkerülhetlenné
vált a rekonstrukciója.

< Az eredeti
térhasználatot követve
a társasági élet terei
a földszinten találhatók

Mivel a kastély eredeti berendezéséből semmi sem maradt meg, a történelmi falak közé kortárs design került

A turai kastélypark a magyar kertművészet egyik gyöngyszeme, azon ritka kivételekhez tartozik, ahol a kastély és a kert együttese a történelem viharai után még megmenthető állapotban maradt fenn.

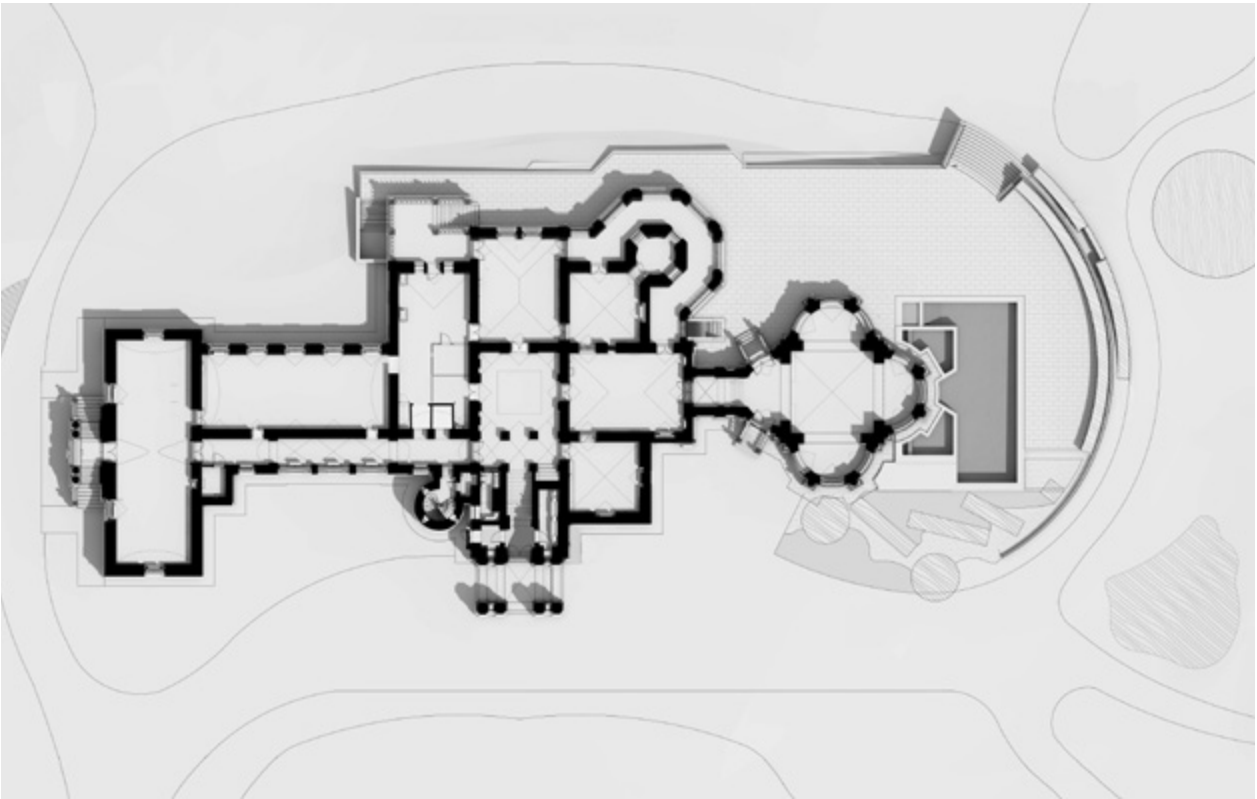
szintén nagy gondossággal végeztek el. Egy kastélynak elengedhetetlen kiegészítője a park, a turai kastélypark ráadásul a magyar kertművészet egyik gyöngyszeme. Azon ritka kivételekhez tartozik, ahol a kastély és a kert együttese a történelem viharai után még megmenthető állapotban maradt fenn. Petz Ármin és Jámor Vilmos, akik nagy valószínűséggel a tervezői voltak, a korszakra jellemző tájképi parkot alakítottak ki: a kastélyépület közvetlen környezetében szigorúbban szerkesztett kertrészekkel, a távolabbi részeken oldottabb, tájszerűbb jegyekkel. A nagyjából tízhektáros park rekonstrukciója során alapve-

tő cél volt a történelmi hitelesség örvöztése a nagyvonalú megjelenéssel. A park modern, letisztult fogadóépülettel várja az érkezőt, majd időutazásra invitálja, amelyben hét témára, hangulatra fűzve járhat végig egy történetet. Az úthálózat az eredeti nyomvonalakat követi, az ezt kiegészítő elemek vagy az újabb funkciók megközelítése, vagy a sétautak meghosszabbítása céljából születtek. 2020-ra sikerült egy reprezentatív és ökológus ültetés tervét megvalósítani: 40 új, de idős fa, mintegy 17 ezer cserje, összesen több százeres nagyságrendű élő és hagymás növény, valamint különböző díszfűvek sokasága került a parkba.

A kastélyban tizenkilenc hotelszoba várja a vendégeket

> Alaprajz

A mai kor új funkciója az alagsorban kialakított wellness részleg

Tervezés: 2015–2019
Kivitelezés/átadás: 2016–2020
Szintterület (bruttó): 4347 m²

Az épület eredeti tervezője:
BUKOVICS GYULA, 1883

Generáltervező: TSPC Kft.

Felelős tervező: KÁDÁR MIHÁLY
Projektvezető építész: PARAI ZOLTÁN,
LIBÁRDI ADRIENN
Építész munkatársak: KÁLNAI DÁNIEL,
KORMÁNYOS KORNÉL,
KOLOZSI SAROLTA,
LAKOMCSIK ATTILA,
ROMHÁNYI LILLA,
HORVÁTH ZSANETT, CSAPÓ MÁTÉ,
GÖNYE PÉTER, PALLAI NÓRA,
KOVÁCS DÓRA, VÖRÖS ESZTER

Projektmenedzser: TSPC KFT.
KÁLNAI DÁNIEL,
KORMÁNYOS KORNÉL

Fogadóépület:
PLANT – ATELIER PETER KIS

Vezető tervező: KIS PÉTER
Tervezők: RANTAL GÁBOR, RÉV BENCE

Belsőépítész:
VÁGI OSZKÁR (ROOMBA HOME)
Fő partnerek:
BAU-STYL KFT. (Hüppe zuhanykabinok)
VIVACO ÉPÜLETGÉPÉSZETI KFT.
(Zuchetti-forgalmazó)
ÁRKOSSY BÚTOR KFT. (egyedi bútorok)
JAB ANSTOETZ MAGYARORSZÁG KFT.
(kárpitok és textíliák)
NETTKŐ KFT. (egyedi kő termékek)

Tájépítész:
PAGONY TÁJ- ÉS KERTÉPÍTÉSZ IRODA

Vezető tájépítész tervező:
HERCZEG ÁGNES
Tájépítész tervező: RAHNAMA AZADEH
Faápoló és favizsgáló szakmérnök:
KOVÁCS ATTILA TÁJÉPÍTÉSZ

Műszaki igazgató: SZLOSZJÁR GÁBOR
(BDPST Ingatlanfejlesztő)
Megrendelő: BDPST Group

A szinte mesébe illő épület
rekonstrukciójához nagyon is
racionális, szakmai lépések
sokaságára volt szükség